

Spis treści

Wprowadzenie	9
1. Samotne matki żyjące w warunkach ubóstwa	13
1.1. Samotne macierzyństwo w Polsce	13
1.1.1. Geneza zjawiska samotnego macierzyństwa	14
1.1.2. Skala zjawiska samotnego macierzyństwa	15
1.1.3. Sytuacja rodzinna samotnych matek	16
1.1.4. Pomoc społeczna	23
1.2. Ubóstwo samotnych matek	27
1.2.1. Źródła ubóstwa rodzin monoparentalnych	28
1.2.2. Konsekwencje ubóstwa dla rodziny	31
1.2.3. Czynniki pośredniczące między ubóstwem a jego konsekwencjami ...	32
1.2.4. Mechanizmy międzypokoleniowego utrzymywania się ubóstwa	35
1.3. Samotne macierzyństwo osób ubogich – przegląd badań	41
1.3.1. Eksploracja fenomenu w literaturze anglojęzycznej	41
1.3.2. Eksploracja fenomenu w Polsce	57
1.4. Problematyka badań własnych	64
1.4.1. Uzasadnienie postawienia problemu badawczego	64
1.4.2. Cel projektu badawczego	67
1.4.3. Pytania badawcze i przyjęte założenia	67
2. Metoda	69
2.1. Narzędzia badawcze	69
2.1.1. Metoda interpretacyjnej analizy fenomenologicznej (IPA)	69
2.1.2. Kwestionariusz Skal Oceny Rodziny (SOR)	74
2.1.3. Ankieta socjodemograficzna	76
2.2. Dobór uczestniczek badania	76
2.3. Procedura badania	77
2.3.1. Badanie pilotażowe	77
2.3.2. Badanie właściwe	78
3. Wyniki	79
3.1. Uczestniczki badania	79
3.2. Wyniki analizy wywiadów	83

I. Doświadczenie siebie w relacji do osób i miejsc	84
I.1. Na wskroś samotne	85
I.1.1. Rodzina na niby	86
I.1.2. Ważni nieobecni	93
I.1.3. „Nie mam szczęścia w miłości”	96
I.1.4. Konflikty lojalności	103
I.2. Niedostatek przynależności	109
I.2.1. „Znieczulica niesamowita”	109
I.2.2. Będąc znikąd	115
II. Doświadczenie własnej sytuacji finansowej	121
II.1. Będąc nikim	122
II.1.1. Bez mocy	122
II.1.2. Bez wyboru	126
II.1.3. Bez prawa	130
II.2. Z dnia na dzień	134
II.2.1. Niejasne zasady gry	134
II.2.2. Matce się należy	140
II.2.3. Na wspólny rachunek	144
II.3. Stając się kimś	147
II.3.1. Wreszcie być u siebie	148
II.3.2. „Mieć sztab ludzi”	151
II.3.3. Liczyć na siebie	154
III. Doświadczenie istnienia własnych dzieci	158
III.1. Dzieci na niełasce dorosłych	159
III.1.1. Dzieci ubogich dorosłych	160
III.1.2. Dzieci zaniedbujących dorosłych	165
III.1.3. Dzieci krzywdzących dorosłych	169
III.2. Uthane dzieci	175
III.2.1. „Strasznie wyjątkowy”	175
III.2.2. Wizytówka w świecie	178
III.2.3. Pomocnik rodzica	181
III.3. Dzieci nieznane	186
III.3.1. Na tymczasowym przechowaniu	187
III.3.2. Jednak nie moje dziecko	190
III.3.3. Trudno powiedzieć jakie dziecko	192
IV. Doświadczenie własnego macierzyństwa	196
IV.1. „Dziecku wszystko zawdzięczam”	197
IV.1.1. „Już nie będę sama”	197
IV.1.2. „Bez dzieci nie ma mnie”	202
IV.2. Macierzyństwo warunkowe	206
IV.2.1. Starania o macierzyństwo	207
IV.2.2. Macierzyństwo z wyboru	211
IV.3. Sprawdzian z macierzyństwa	217
IV.3.1. Kompetentne macierzyństwo	217

IV.3.2. Niedocenione macierzyństwo	223
IV.3.3. Macierzyństwo drugiej szansy	228
4. Dyskusja wyników	235
4.1. Charakterystyka uczestniczek badania	236
4.2. Dyskusja wyników analizy wywiadów	237
4.3. Ograniczenia przeprowadzonego badania	252
4.4. Wnioski	253
4.4.1. Czynniki uczestniczące w utrzymywaniu się ubóstwa	253
4.4.2. Czynniki pośredniczące między ubóstwem a jego konsekwencjami ...	257
4.4.3. Implikacje praktyczne	260
Bibliografia	265
Spis tabel	281
Spis rysunków	283
Indeks nazwisk	285